

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
та інноваційної діяльності
Національного університету біоресурсів
і природокористування України
доктор сільськогосподарських наук,
професор

Оксана ТОНХА
«24» _____ 2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Томашевського Владислава Юрійовича
на тему: **«Ефективність виробництва продукції нішевих зернових культур»**,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності **051 «Економіка»**
галузі знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

Витяг з протоколу №1 фахового семінару кафедри економіки економічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від «23» лютого 2026 року.

Присутні члени фахового семінару кафедри економіки економічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України: В. В. Байдала, завідувач кафедри економіки, доктор економічних наук, професор, гарант освітньо-наукової програми «Економіка підприємств та галузей національного господарства», головуєча на засіданні фахового семінару; В. М. Бутенко професор кафедри економічної теорії, доктор економічних наук, професор; Н. М. Вдовенко, завідувач кафедри глобальної економіки, доктор економічних наук, професор; А. Д. Діброва, завідувач кафедри статистики та економічного аналізу, доктор економічних наук, професор; М. М. Ільчук, завідувач кафедри організації підприємництва та біржової діяльності, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН, експерт; Є. О. Ланченко, доцент кафедри економіки, доктор економічних наук, доцент; Т. В. Мірзоєва, професор кафедри економіки, доктор економічних наук, професор, науковий керівник; А. О. Музиченко, декан економічного факультету, доцент кафедри статистики та економічного аналізу, кандидат економічних наук, доцент; В. В. Нагорний, доцент кафедри економіки, кандидат економічних наук, доцент; Л. М. Степасюк, доцент кафедри економіки, кандидат економічних наук, доцент, експертка.

Інші присутні на засіданні фахового семінару кафедри економіки економічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України: В. Ю. Томашевський, здобувач ступеня доктора філософії.

Порядок денний: обговорення основних наукових результатів дисертації **Томашевського Владислава Юрійовича** на тему: **«Ефективність виробництва продукції нішевих зернових культур»**, поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Тему дисертації затверджено науковою радою економічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 8 від 20 червня 2022 року).

Дисертацію виконано на кафедрі економіки економічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор **Мірзоева Тетяна Володимирівна**, професор кафедри економіки Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Слухали: доповідь здобувача В. Ю. Томашевського про основні положення дисертації. Здобувач комплексно представив ключові положення дисертації, розкривши її внутрішню логіку, мету та вагомі результати проведеного наукового пошуку. У доповіді було детально обґрунтовано актуальність обраної тематики, яка продиктована необхідністю адаптації аграрного сектору до глобальних економічних і геополітичних викликів. За умов перенасичення традиційних сегментів ринку, стратегічна диверсифікація агробізнесу через розвиток нішевого зерновиробництва постає не лише як інструмент виживання, а як модель сталого розвитку, що генерує синергетичний ефект в економічній, соціальній і екологічній площинах.

Наукова новизна дослідження акцентує увагу на інноваційних векторах диверсифікації, де продукція нішевих зернових культур розглядається як фундамент для побудови вертикально інтегрованих ланцюгів створення високої доданої вартості. Авторська концепція базується на максимальному використанні мультифункціонального потенціалу сорго і вівса. Це дозволяє трансформувати ці культури з категорії рядової сировини у стратегічний ресурс для високотехнологічної переробки, що забезпечує одночасне досягнення екологічних стандартів і високої маржинальності виробництва.

Методологічний базис роботи інтегрує фундаментальні постулати сучасної економічної теорії з новітніми науковими концепціями провідних вітчизняних і зарубіжних вчених. Це дозволило автору вийти на рівень прикладного обґрунтування механізмів еколого-економічної синергії. Зокрема, в роботі науково доведено й економічно розраховано доцільність впровадження методу фітомайнінгу при виробництві біоетанолу з цукрового сорго. Такий підхід створює унікальний цикл глибокої переробки, де прибуток формується не лише від реалізації палива, а й від екологічного ефекту очищення ґрунтів, що є принципово новим словом у вітчизняній аграрній науці.

Важливим результатом є доведення того, що нішеві культури найкраще працюють у системі глибокої переробки. Це дозволяє запускати тривалі інвестиційні проєкти, де створюється висока додана вартість. Такий підхід вигідний усім: аграрії отримують стабільний збут, переробники – якісну сировину, а держава – міцну й стійку економіку. Завершальним етапом дослідження стало застосування інструментарію математичного моделювання для оптимізації структури зернового клину України. Авторська модель, яка включає просо, гречку, овес і жито, дозволяє знайти ту «золоту середину», де досягається максимальна маса прибутку з кожного гектара без порушення науково обґрунтованих вимог сівозміни та екологічного стану земель. Таким чином, здобувачем запропоновано не просто економічну модель, а цілісну стратегію інтелектуального й екологічно відповідального агробізнесу.

Здобувачеві було поставлено 23 запитання, на які він надав обґрунтовані відповіді та пояснення.

Виступили:

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор Т. В. Мірзоева, яка відмітила основні наукові досягнення здобувача ступеня доктора філософії В. Ю. Томашевського, зокрема аргументувала своєчасність наукового пошуку в межах обраної проблематики для аграрної галузі та підкреслила наукову новизну роботи, насамперед у частині обґрунтування перспективності інноваційних векторів диверсифікації агровиробництва через інтеграцію нішевих зернових культур у багаторівневі системи формування валової доданої вартості. У виступі наукового керівника було зазначено, що отримані дисертантом результати є оригінальними і відповідають вимогам до дисертацій. Професор Т. В. Мірзоева відзначила, що у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи В. Ю. Томашевський проявив себе як талановитий,

наполегливий, відповідальний, високоерудований науковець, який уміє поставити і вирішити складні наукові завдання, володіє широким інструментарієм методів наукового дослідження, комунікаційними та іншими компетентностями, що дозволяють йому цілісно, в логічній послідовності представляти результати власних досліджень, публікувати їх в українських і зарубіжних наукових виданнях, обговорювати в науковій спільності, обґрунтовувати та відстоювати.

Експерти:

Ільчук М. М., доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН, у своєму виступі зазначив, що робота вибудована логічно та послідовно, її методика повністю корелює з метою дослідження, залучення значного масиву літературних джерел і статистичної інформації дозволило глибоко та ґрунтовно дослідити обрану проблематику. Усі задекларовані завдання вирішено автором у повному обсязі, що дозволило сформулювати вичерпні та аргументовані відповіді на ключові наукові запитання дисертації. У роботі продемонстровано цілісну дослідницьку вертикаль, яка забезпечує логічний і послідовний перехід від фундаментальної теорії до практичного впровадження. Цей шлях поєднує уточнення базових дефініцій, які задають новий вектор розуміння нішевих культур, глибокий ретроспективний аналіз ринкових тенденцій і прикладне проєктування стратегій розвитку нішевого зерновиробництва. Завдяки такому комплексному підходу було отримано цілісне наукове дослідження, результати якого мають подвійну вагомість для сучасної економічної науки і практики. Теоретична значущість роботи виявляється у збагаченні наукового дискурсу новими підходами до еколого-економічної синергії, тоді як прикладна цінність полягає в наданні реальному сектору економіки і державним інституціям дієвого інструментарію для сталого розвитку агробізнесу. Сформовані висновки не лише відповідають актуальним запитам ринку, а й закладають надійне підґрунтя для довгострокових інноваційних перетворень в аграрній галузі України.

Серед зауважень експерт висловив такі: при дослідженні біологічних особливостей нішевих зернових культур, які впливають на екологічний ефект від їх вирощування, варто було приділити увагу проблемам формування насіннєвого фонду, зокрема вітчизняної селекції; оскільки продукція нішевих зернових культур може бути орієнтована і на споживачів органічного продовольства, а також, як зазначено в роботі, деякі з цих культур, зокрема сорго та просо мають високий експортний потенціал, дослідження економічних аспектів нішевого зерновиробництва доцільно було б доповнити питаннями стандартизації та сертифікації в контексті відповідності національних стандартів вимогам зовнішніх ринків; здійснене у III розділі моделювання ефективного виробництва продукції нішевих зернових культур доречно було б доповнити пропозиціями щодо стимулювання внутрішнього попиту на ці товари, що сприяло б забезпеченню вищого економічного ефекту всіх учасників ланцюга створення доданої вартості. Вказані зауваження мають уточнювальний характер і жодним чином не нівелюють високу якість представленого дослідження. Експерт підкреслив, що робота є цілісним і завершеним науковим доробком, який має безперечну актуальність і наукову новизну.

На основі аналізу дисертації експертом запропоновано дати їй загальну позитивну оцінку, як такий, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, та рекомендувати дисертацію для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Степасюк Л. М., кандидат економічних наук, доцент, підтримала виступ доктора економічних наук, професора М. М. Ільчука щодо позитивної оцінки якості виконання роботи, оскільки в контексті глобальних кліматичних змін та переходу до сталого

землеробства, пошук шляхів ефективного виробництва нішевих зернових набуває особливої ваги. Це дозволяє не лише розширити асортимент продовольчого кошика, а й оптимізувати використання природно-ресурсного потенціалу аграрного сектору. Експертка відзначила новизну підходів здобувача, зокрема, на її думку, вагомим у дисертації є обґрунтування інноваційних шляхів диверсифікації використання нішевих зернових культур, яка базується на їхній інтеграції у глобальні ланцюги створення валової доданої вартості. Запропонований підхід розкриває мультифункціональні можливості вівса та сорго, дозволяючи одночасно досягати високих економічних показників та вирішувати екологічні завдання. Серед сильних сторін дослідження експертка назвала прикладну спрямованість авторських розробок, зокрема обґрунтування організаційно-економічних засад еколого-економічної синергії при вирощуванні нішевих зернових, у яких, на відміну від традиційних підходів до фіторемерації, автором виокремлено та економічно оцінено потенціал фітомайнінгу у процесі виробництва біоетанолу з цукрового сорго. Це дозволяє поєднати енергетичну ефективність культури з її здатністю до біологічного очищення ґрунтів.

Схвально оцінивши представлене дослідження, Л. М. Степасюк водночас окреслила низку дискусійних положень і надала конструктивні рекомендації щодо подальшого поглиблення наукового пошуку в межах обраної проблематики: при розмежуванні категорій «результативність» і «ефективність», варто було б звернути увагу на їх практичний антагонізм у нішевому сегменті, де зростання валових зборів може спровокувати обвал цін. У зв'язку з цим доцільним вбачається визначення «точки перелому» межі, за якою подальше підвищення результативності починає деструктивно впливати на економічну ефективність через ризики перевиробництва на вузьких ринках; у комплексному підході до ідентифікації нішевих культур вбачається за доцільне надати методологічний пріоритет економічній ознаці як визначальній, позиціонуючи біологічні та екологічні властивості як доповнювальні чинники формування конкурентної переваги, що дозволить уникнути розмитості об'єкта дослідження в разі масштабування ринку і втрати культурою статусу «нішевої»; враховуючи високу концентрацію виробництва вівса, проса та гречки, видається обґрунтованим застосування методики прогнозування попиту на основі показників перехресної еластичності для оцінки ризиків внутрішньої конкуренції між цими субститутами, що дозволить уникнути ситуацій, коли стимулювання виробництва однієї нішевої культури призводить до обвалу ринку і збитковості іншої.

На основі аналізу дисертації експерткою запропоновано дати їй загальну позитивну оцінку як такої, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, та рекомендувати дисертацію для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

В обговоренні результатів дисертації взяли участь: доктор економічних наук, професор В. В. Байдала; доктор економічних наук, професор Н. М. Вдовенко; доктор економічних наук, професор А. Д. Діброва; доктор економічних наук, професор В. М. Бутенко; доктор економічних наук, доцент Є. О. Ланченко; кандидат економічних наук, доцент А. О. Музиченко; кандидат економічних наук, доцент В. В. Нагорний.

Виступаючі зазначили, що дисертацію В. Ю. Томашевського виконано на важливу тему, робота містить значну кількість нових наукових даних, має наукову новизну, актуальність, важливе теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

Було підтримано пропозицію експертів про рекомендацію дисертації В. Ю. Томашевського для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Постановили: заслухавши та обговоривши дисертацію **Томашевського Владислава Юрійовича** на тему: **«Ефективність виробництва продукції нішевих зернових культур»**, члени фахового семінару кафедри економіки економічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України ухвалили:

1. Актуальність теми дисертації. Дисертацію В. Ю. Томашевського присвячено дослідженню теоретико-методичних засад і практичних аспектів формування ефективності виробництва продукції нішевих зернових культур. Актуальність теми дослідження зумовлена об'єктивною необхідністю трансформації вітчизняного агробізнесу в умовах геополітичної нестабільності, логістичних обмежень і глобальної кліматичної турбулентності, що вимагає переходу від ризикованої монокультурної моделі до стратегічної диверсифікації. У ситуації надмірної насиченості ринків традиційних зернових, розвиток нішевого сегмента стає ключовим інструментом адаптації підприємств до змін клімату та зростаючого попиту на органічну й безглютенову продукцію. Окрім економічного ефекту вирощування нішевих культур забезпечує потужний еколого-соціальний ефект, сприяючи впровадженню регенеративного землеробства, відновленню родючості ґрунтів і зміцненню здоров'я споживачів через якісне харчування. Таким чином, комплексне обґрунтування потенціалу нішевого зерновиробництва дозволяє розкрити нереалізовані резерви аграрного сектору та сформуванню стійку, багатовекторну модель його розвитку в економічній, екологічній і соціальній площинах.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами Університету та кафедри. Обраний напрям дослідження є складовою частиною планів науково-дослідних робіт Національного університету біоресурсів і природокористування України за темою: «Прогнозування розвитку ринку зернових нішевих культур в умовах викликів і загроз продовольчій безпеці України (з використанням економетричної моделі часткової рівноваги AGMEMOD» (номер державної реєстрації 0225U002892), у межах якої дисертантом було обґрунтовано комплексні прикладні засади забезпечення економічної ефективності нішевого зерновиробництва.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів та вирішенні конкретного наукового завдання. Наукові положення, висновки і практичні рекомендації, викладені в дисертації, є результатом самостійного наукового пошуку автора. Здобувачем проведено критичний аналіз фундаментальних теоретичних джерел, вітчизняного законодавчого поля та масиву статистичних даних щодо функціонування ринку нішевих зернових культур. На основі отриманих результатів автором особисто розроблено й обґрунтовано комплекс прикладних інструментів, спрямованих на підвищення економічної, екологічної та соціальної ефективності нішевого зерновиробництва. Усі наукові результати, що виносяться на захист, отримано здобувачем особисто під методичним керівництвом наукового керівника. У наукових працях, підготовлених у співавторстві, конкретний внесок здобувача деталізовано у списку публікацій.

4. Достовірність і обґрунтованість отриманих результатів і запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Обґрунтованість запропонованих у дисертації положень підтверджується коректним застосуванням сучасного економіко-математичного інструментарію і комплексним використанням методологічного апарату, що забезпечує високу достовірність отриманих результатів. Глибокий аналіз фактичного стану нішевого зерновиробництва ґрунтується на репрезентативній базі статистичних даних, що дозволило

автору виявити стійкі закономірності розвитку галузі в умовах воєнних ризиків і кліматичних змін. Достовірність отриманих результатів підтверджується їх апробацією на міжнародних науково-практичних конференціях і впровадженням авторських розробок у діяльність суб'єктів агробізнесу й державних органів управління. Сформульовані автором висновки і рекомендації повною мірою корелюють із визначеною метою та завданнями дисертації. Вони є логічним завершенням проведеного аналітичного етапу, що підтверджує їхню наукову переконливість і практичну значущість.

5. Наукова новизна основних результатів дослідження. Основні нові наукові положення полягають у тому, що автором було поглиблено теоретичні засади нішевого зерновиробництва через уточнення дефініції «нішеві зернові культури». На відміну від традиційних підходів, що базуються переважно на кількісних параметрах, запропонована авторська інтерпретація акцентує увагу на якісних характеристиках, зокрема фіторемераційних властивостях культур, які виступають фундаментом для формування додаткового економічного ефекту. У контексті прикладних організаційно-економічних аспектів автором обґрунтовано механізми досягнення еколого-економічної синергії, де особливе місце посідає метод фітомайнінгу при виробництві біоетанолу з цукрового сорго. Такий підхід дозволив виокремити здатність сорго до очищення ґрунтів від важких металів як самостійний чинник економічної результативності, що якісно відрізняє дослідження від загальних напрацювань у сфері фіторемерації. Обґрунтування інноваційних напрямів диверсифікації використання нішевих зернових культур дозволило деталізувати стратегічні вектори забезпечення економічної ефективності шляхом реалізації довгострокових інвестиційних проєктів із поглибленої переробки зазначених культур, де вони трансформуються з простої сировини у складні технологічні продукти, забезпечуючи вигоду як для аграріїв, так і для переробників. Окрім того, автором було вдосконалено прикладні підходи до оптимізації структури посівних площ в Україні через системну інтеграцію проса, гречки, вівса та жита. Використане в роботі математичне моделювання дозволило визначити таку структуру посівів, яка максимізує прибуток на одиницю площі за умови суворого дотримання науково обґрунтованих вимог сівозмін і екологічних стандартів сучасного землеробства. Представлені наукові положення у своїй сукупності засвідчують високий ступінь оригінальності отриманих результатів і відображають особистий внесок автора в розвиток теорії й практики функціонування ринку нішевих зернових культур.

6. Практична цінність результатів дослідження та їх впровадження. Практичне значення отриманих результатів полягає у формуванні цілісного науково-прикладного підґрунтя для системного підвищення ефективності нішевого зерновиробництва. Реалізація авторських розробок відкриває шлях до впровадження інноваційних моделей використання нішевих культур, що забезпечує комплексний синергетичний ефект у ключових сферах життєдіяльності. В економічній площині це досягається через розширення асортименту продукції з високою доданою вартістю, зокрема біоетанолу та продуктів глибокої переробки сорго й вівса, а також завдяки математичній оптимізації сівозмін, що максимізує прибуток на одиницю площі. Екологічний вектор реалізується шляхом імплементації методів фіторемерації та фітомайнінгу, які дозволяють очищувати ґрунти від важких металів, тоді як соціальний ефект виявляється у зміцненні продовольчої безпеки і стимулюванні зайнятості в сільській місцевості. Сформовані рекомендації мають універсальний характер і можуть бути інтегровані в управлінські процеси на різних рівнях. Для аграрних підприємств вони слугують інструментарієм стратегічного планування і диверсифікації виробничих ризиків, тоді як органи місцевого самоврядування та територіальні громади можуть використовувати їх як наукове підґрунтя для розроблення стратегій територіального розвитку і програм екологічного оздоровлення земель. На загальнодержавному рівні результати дослідження є цінними для вдосконалення галузевої політики в частині обґрунтування напрямів цільової фінансової підтримки і формування програм розвитку

суб'єктів агробізнесу, що спеціалізуються на вирощуванні стратегічно важливих нішевих культур, таких як гречка, жито та просо.

Результати дисертації впроваджено на регіональному, муніципальному та локальному рівнях. На рівні територіальних громад (Узинської, Іллінецької) авторські розробки використано при формуванні стратегічних документів розвитку агропродовольчої сфери й оптимізації місцевих економічних програм. На рівні районного управління (Житомирський район) виконані автором розрахунки показників економічної ефективності виробництва і реалізації нішевих зернових культур у динаміці було використано при плануванні показників соціально-економічного розвитку на 2025 рік. Виробнича апробація результатів дослідження відбулася в умовах реального сектору економіки, зокрема в господарській практиці ТОВ «Агрокомплекс «Зелена долина» і ТОВ «Золоті луки», де впроваджено моделі оптимізації посівів нішевих культур.

Високий ступінь обґрунтованості наукових положень і їх вагома прикладна цінність підтверджують повне досягнення визначеної мети та успішне розв'язання всієї сукупності поставлених дослідницьких завдань.

7. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. Основні положення виконаного В. Ю. Томашевським дослідження опубліковано у 12 наукових працях, із яких 5 статей у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, 7 тез наукових доповідей.

**Статті у наукових виданнях,
включених до Переліку наукових фахових видань України**

1. Мірзоева Т. В., **Томашевський В. Ю.** Аналіз сучасного стану виробництва нішевих зернових культур. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2023. № 15. С. 99–109. *(Мірзоевою Т. В. здійснено методичне забезпечення та науковий супровід дослідження. Томашевським В. Ю. сформовано концепцію дослідження, опрацьовано наукові джерела, здійснено інтерпретацію результатів).*

2. Мірзоева Т. В., **Томашевський В. Ю.** Обґрунтування доцільності розвитку виробництва нішевих зернових культур. Економіка і регіон. 2023. № 1 (88). С. 17–23. *(Мірзоевою Т. В. здійснено науково-методичний супровід дослідження. Томашевським В. Ю. розроблено план дослідження, опрацьовано літературу, взято участь в інтерпретації результатів, оформлено статтю).*

3. **Томашевський В. Ю.** Аналіз сучасного стану та економічної ефективності виробництва гречки як важливої нішевої зернової культури. Економіка та суспільство. 2024. № 65.

4. **Томашевський В. Ю.** Розвиток виробництва вівса та проса як перспективних нішевих зернових культур України. Підприємництво та інновації. 2025. № 36. С. 34–41.

5. **Томашевський В. Ю.** Виробництво продукції нішевих зернових культур в Україні: рівень розвитку та економічна ефективність. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія Економіка. 2025. № 3. С. 123–128.

Тези наукових доповідей

6. Мірзоева Т. В., **Томашевський В. Ю.** Щодо перспектив розвитку нішевих зернових культур. Innovations and prospects of world science: 12th International scientific and practical conference. Vancouver, Canada, 2022. P. 288–296. *(Мірзоевою Т. В. забезпечено науково-методичний супровід дослідження. Томашевським В. Ю. здійснено аналіз джерельної бази та інтерпретацію результатів).*

7. Мірзоева Т. В., **Томашевський В. Ю.** Розвиток виробництва нішевих зернових культур в Україні. Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів: Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Житомир, 1 лютого 2023 року: тези доповіді. Житомир, 2023. С. 78–82. *(Мірзоевою Т. В. здійснено науково-методичне забезпечення дослідження).*

Томашевським В. Ю. розроблено план, здійснено огляд наукових джерел, інтерпретацію результатів).

8. Томашевський В. Ю. Виробництво продукції нішевих зернових культур як один із напрямів диверсифікації агробізнесу. Фінансово-кредитне та обліково-аналітичне забезпечення післявоєнного відновлення економіки України: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 5–6 жовтня 2023 року: тези доповіді. Київ, 2023. С. 333–335.

9. Томашевський В. Ю. Перспективи виробництва гречки в контексті нішевої диверсифікації сільського господарства. Економічні дні – 2024: Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених та студентів, м. Київ, 10 квітня 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 134–136.

10. Томашевський В. Ю. Проблеми та перспективи виробництва жита в Україні. Agricultural and Food Economics – 2024: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 19–20 вересня 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 159–160.

11. Томашевський В. Ю. Зовнішня торгівля нішевими зерновими культурами в Україні. Економічні дні – 2025: II Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених та студентів, м. Київ, 10 квітня 2025 року: тези доповіді. Київ, 2025. С. 315–318.

12. Томашевський В. Ю. Перспективи використання продукції нішевих зернових культур при виробництві біопалива. Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації: X Міжнародна наукова конференція, м. Львів, 14 листопада 2025 року: тези доповіді. Вінниця, 2025. С. 27–29.

8. Апробація основних результатів дослідження. Основні наукові положення, результати, висновки дисертаційного дослідження пройшли апробацію на: XII Міжнародній науково-практичній конференції «Innovations and prospects of world science» (м. Ванкувер, Канада, 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Фінансово-кредитне та обліково-аналітичне забезпечення післявоєнного відновлення економіки України» (м. Київ, 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів» (м. Житомир, 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених та студентів «Економічні дні – 2024» (м. Київ, 2024 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Agricultural and Food Economics – 2024» (м. Київ, 2024 р.); II Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених та студентів «Економічні дні – 2025» (м. Київ, 2025 р.); X Міжнародній науково-практичній конференції «Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації» (м. Львів, 2025 р.).

Ухвалили:

Дисертація здобувача ступеня доктора філософії Томашевського Владислава Юрійовича на тему: «Ефективність виробництва продукції нішевих зернових культур» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій вирішено конкретне наукове завдання, що полягає в обґрунтуванні концептуальних засад і розроблення прикладних інструментів підвищення економічної ефективності виробництва нішевих зернових культур. Це досягнуто шляхом використання їхнього мультифункціонального потенціалу, зокрема фітореMediaційних властивостей, і оптимізації структури посівних площ, що забезпечує баланс між прибутковістю агробізнесу та екологічною стійкістю землекористування, що має істотне значення для галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

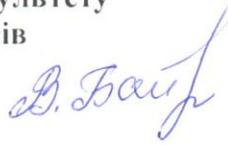
Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

Із урахуванням наукової зрілості та професійних якостей здобувача Томашевського Владислава Юрійовича дисертація на тему: «Ефективність виробництва продукції нішевих

зернових культур» рекомендується для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Рішення прийнято одногосно.

**Головуюча на засіданні фахового семінару
кафедри економіки економічного факультету
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор економічних наук, професор**

Вікторія БАЙДАЛА

Експерти:

**Завідувач кафедри організації
підприємництва та біржової діяльності,
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор економічних наук, професор,
член-кореспондент НААН**

Микола ІЛЬЧУК

**Доцент кафедри економіки
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
кандидат економічних наук, доцент**

Людмила СТЕПАСЮК

**Відповідальний за атестацію здобувачів
вищої освіти ступеня доктора філософії**

Сергій БОЯРЧУК